

בבית המשפט העליון

ברע"פ 43158-02-26

לפני: כבוד השופט חאלד כבוב

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה
(כבוד השופט ז' פלאח) בעמ"ת 13642-02-26 מיום 05.02.2026

תאריך הישיבה: ה' באדר התשפ"ו (22 בפברואר 2026)

בשם המבקש: עו"ד חוסין מנאע

בשם המשיבה: עו"ד מירי קולמבוס

החלטה

לפניי בקשת רשות לערור לפי סעיף 53(א1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות
אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996.

רקע בתמצית

1. ביום 08.01.2026 הוגשה לבית משפט השלום לנוער בחיפה בקשה לעצור את המבקש, קטין יליד שנת 2010, עד לתום ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדו בגין האשמות בעבירות ביטחון. לפי כתב האישום שהוגש נגדו, החל מסוף שנת 2023, המבקש צרך תכנים של ארגון הטרור דאע"ש במסגרת אתרי אינטרנט, אפליקציית 'טלגרם' ורשתות חברתיות שונות. עוד לפי כתב האישום, המבקש צפה בסרטונים המסבירים כיצד לייצר חומרי נפץ ומטעני חבלה וקרא מדריכים בנושא זה. בהמשך, כך לפי הנטען, גמלה בליבו ההחלטה להצטרף לדאע"ש ולהישבע לארגון אמונים והוא יצר קשר ב'טלגרם' עם משתמשים שזהותם לא ידועה, אך לפי הנטען היה לו חשד כי יוכלו לסייע בכך.

2. מספר תסקירים הוגשו בעניינו של המבקש, שבאו בהמלצה על שחרור לחלופת מעצר (בעיקר חלופה חוץ-ביתית). בתמצית אתאר, כי לאחר שהתקבל תסקיר שירות המבחן ביום 20.01.2026, הסכים המבקש לקיומן של ראיות לכאורה, והוא הופנה בשנית לשירות המבחן לצורך הכנת תסקיר משלים, במסגרתו השירות נפגש בשנית עמו ועם הוריו. בדיון שהתקיים בבית משפט השלום לנוער ביום 29.01.2026 נחקרו המפקחים שהוצעו והתבקשה חוות דעת של מינהלת הפיקוח האלקטרוני.

3. ביום 03.02.2026 ניתנה החלטת בית משפט השלום לנוער בחיפה (כבוד השופט ב' שרמון) לפיה המבקש יועבר לחלופת מעצר בפיקוח אלקטרוני תחת שורה של תנאים (מ"ת 26-01-22485). זאת, בעיקרו של דבר (ולא בלי התלבטות כלשון ההחלטה), משום הוראות סעיף 10א לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן: חוק הנוער) – הקובע את 'עיקרון-אי הכליאה' שעל אודותיו אפרט להלן. בית משפט השלום עמד על כך שסעיף זה יושם במקרים בהם יוחסו לנאשמים עבירות ביטחון חמורות יותר מבמקרה דנן, ואף על פי כן הועדפה חלופה הדוקה (תוך שהוא מפנה לבש"פ 3313/19 ולעמ"ת 14744-04-25). בית משפט השלום לנוער התייחס במפורש לכך שהוראת החוק הנ"ל מחייבת לתת משקל להשפעת המעצר על הקטין, לרבות על שלומו הנפשי והגופני; ולכך שהוא התרשם באופן בלתי אמצעי מהמפקחים המוצעים, בצינו כי "מדובר באנשים בוגרים, נורמטיביים המעורבים בחייו של הקטין, מודעים לכשל חמור שנפל בהתנהלותם שלהם עת הבחינו בסימנים המטרידים של התבודדות והתעסקות יתרה ב"מסכים" אך לא ידעו להציב לקטין גבול ולמנוע המשך הסתבכותו [...] המפקחים פנויים למלאכת הפיקוח, יכולים להבטיח השגחה במשך 24 שעות ביממה בכל ימות השבוע והתרשמתי כי הם מסוגלים להציב לקטין גבול במידת הצורך ולדווח במקרה של הפרה על אף קרבתם לקטין. עוד נתתי דעתי גם להמלצת שירות המבחן ולהתרשמותו מהמפקחים שכאמור תואמת את התרשמותי".

4. דעתה של המשיבה לא נחה ועל כן היא הגישה ערר, שהתקבל בהחלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כבוד השופט ז' פלאח) בעמ"ת 13642-02-26 מיום 05.02.2026. בגדרה, נקבע כי "מסוכנותו של המשיב [הוא המבקש – ח' כ' חוצה גבולות, ולא ניתן לאיין מסוכנות מעין זו, בכל חלופה, מכל סוג שהיא, ובכל מקום שהוא [...]] אכן מדובר במשיב שהוא צעיר, שעוד לא הגיע לגיל 16, אך מעשיו הם כה חמורים, שהחשיבות העליונה שנתן בית משפט קמא לגילו הצעיר של המשיב, ולסעיף 10א' לחוק הנוער, איננה יכולה לעמוד למשיב. אדם בגילו של המשיב המחליט להצטרף, כאמור, לארגון הרצחני, ומחליט לבצע פיגוע, איננו ראוי לאמון שנתן בו בית המשפט, ואין מקום לבחון את סבלו בבית המעצר, עד כדי הוצאתו משם, למקום ששירות המבחן לא התייחס אליו".

5. מכאן, הבקשה המפורטת והמנומקת שלפניי. במסגרתה נטען כי בהחלטת בית המשפט המחוזי נפלה שגגה המחייבת את התערבות בית משפט זה בגלגול שלישי. בבקשה בואר והוסבר מדוע ההחלטה סותרת את הוראות חוק הנוער ופסיקת בית משפט זה, ומסבה למבקש נזק רב. בהתאם, התבקש לקבל את הבקשה למתן רשות לערור; לדון בבקשה כבערר ולקבלו במובן זה שהחלטת בית משפט השלום תשוב על כנה. בדיון שנערך לפניי חזר בא-כוח המבקש על טענותיו. באת כוח-המדינה הסכימה, לאחר שיח ושיג, שלא לעמוד על התנאים למתן רשות לערור, עם זאת, לטענתה ההחלטה נכונה לגופה, בפרט ביחס לעובדה שנקבעה חלופה שאיננה חוץ-ביתית, ונוכח המסוכנות הרבה הנשקפת מהמעשים המיוחסים למבקש.

דיון והכרעה

6. כידוע, בית משפט זה לא נוהג להתערב בגלגול שלישי בהחלטות הנוגעות לענייני מעצרים, אלא אם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית, או בהינתן נסיבות חריגות ומיוחדות המקימות חשש לעיוות דין ממשי או אי-צדק חמור.

7. הגם שהמדינה לא עמדה, לאחר השמעת טיעון, על טענותיה בהקשר זה, אציין כי סבורני שממילא יש, בנדרון דידן, משום טעם למתן רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי. זאת, בשים לב לאופן ניסוח החלטתו – החלטה הסותרת חזיתית את הוראות החוק ופסיקת בית משפט זה המחייבות ליתן את הדעת לשלומו של הקטין בעת החלטה על מעצרו מאחורי סורג ובריח.

8. כך או כך, לגופו של עניין, ומבלי שחומרם של המעשים המיוחסים למבקש נעלמה מעיני, מצאתי כי דין הערר להתקבל במובן זה שהחלטת בית המשפט המחוזי תבוטל, והחלטת בית משפט השלום תשוב על מכונה. ואסביר.

9. חוק הנוער נועד להגן על הקטין בשלל שלבי ההליך הפלילי, ומשכך מחייב הוא את כל העוסקים בחקירתו, מעצרו, ענישתו, שפיטתו, כליאתו והטיפול לעשות כן "תוך שמירה על כבודו של הקטין, ומתן משקל ראוי לשיקולים של שיקומו, הטיפול בו, שילובו בחברה ותקנת השבים, וכן בהתחשב בגילו ובמידת בגרותו"; והוא בא אך ל"הוסיף על זכויות הנתונות לקטין לפי כל דין, ולא לגרוע מהן".

10. בין שלל הוראותיו של חוק הנוער, ניתן למצוא את סעיף 10א, שכותרתו "מעצר קטינים כאמצעי אחרון ושיקולים למעצר", ולשונו:

“לא יוחלט על מעצרו של קטיין אם ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך שפגיעתה בחירותו פחותה, והמעצר יהיה לפרק הזמן הקצר ביותר הנדרש לשם השגת המטרה כאמור; בקבלת החלטה על מעצרו של קטיין, יובאו בחשבון גילו והשפעת המעצר על שלומו הגופני והנפשי ועל התפתחותו.”

11. סעיף זה נחקק בשנת 2008 במסגרת תיקון מס' 14 לחוק הנוער (ה"ח הממשלה תשס"ו 244, 468). כעולה מן החלק הכללי לדברי ההסבר, התיקון לחוק נעשה ברוח האמנה הבין-לאומית בדבר זכויות הילד, חקיקת חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, והיא פרי עמלן של שתי ועדות ציבוריות בראשות שופטים בדימוס בית משפט זה, השופט ד' לזין והשופט א' גולדברג; של הוועדה לבחינת עקרונות יסוד בתחום הילד והמשפט ויישומם בחקיקה בראשות השופטת ס' רוטלוי; ופועלו של הצוות הבין-משרדי בראשות המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (בדימ') יהודית קרפ. התפיסה אותה ביקש התיקון לעגן היא של הגנה "על זכויות של קטיין כחשוד וכנאשם בביצוע עבירות, תוך התחשבות בכשריו המתפתחים [במובן של **Evolving Capacities** כלשון סעיף 5 לאמנה בדבר זכויות הילד הנ"ל – ח' כ'], ובעקרון-העל של טובת הקטיין, כמו גם בשאיפה, העומדת בבסיסו של החוק להחזיר נער עבריין למוטב באמצעות דרכי הטיפול הענישה המפורטות בו”.

12. עיקרון זה נדון בשורה ארוכה של החלטות שיצאו מלפני בית משפט זה, ומכיוון שהדברים הם כה ברורים אגש ישר להצגת יישומם במקרים הדומים לענייננו. כפי שכבר נקבע בפסיקת בית משפט זה, הגם שקטינות לא מקנה חסינות מפני מעצר מאחורי סורג ובריח, גם במקרים החריגים שמצדיקים את הפעלתו "של אמצעי קשה זה ביחס לנאשם קטיין [...] עיקרון אי-הכליאה [הקבוע בסעיף 10א – ח' כ'] אינו נסוג מניה וביה מפני חומרת העבירות המיוחדות לקטיין – זאת, גם כאשר מדובר בעבירות בעלות חומרה יתרה. אם ניתן להעמיד לקטיין חלופת מעצר שתמזער את מסוכנותו, חובה על בית המשפט להעדיף חלופה זו על-פני כליאתו של הקטיין מאחורי סורג ובריח [...]” (עמ"ת 35325-12-25 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 7 (14.12.2025)). יצוין, כי דברים חשובים אלה, מפי השופט א' שטיין, נאמרו ביחס לקטיין בן 17 בעת הרלוונטית שהועבר לחלופת מעצר הדוקה, בעת שמיוחסים לו "מעשי התפרעות חמורים עד-מאד ש[הוא] ושותפיו ביצעו באזור השומרון – בהיותם רעולי פנים ומצוידים בחומרים דליקים, אלות ואבנים – במטרה לעורר בהלה ופחד בקרב תושבים ערבים פלסטינים אך בשל היותם ערבים. מעשים אלה כללו פגיעה ברכוש, הצתות כלי רכב, תקיפה שהסבה לנפגעה חבלות, לרבות שברי עצמות גוף וגולגולת, וכן ניסיון הימלטות ממעצר במסגרתו קרע המשיב את האזיקונים בהם נאזק לצרכי מעצרו. בשל מעשים אלה, מואשם [הוא] [ב]ריבוי עבירות[ה]צתה בצוותא חדא למטרת טרור [...] חבלה בכוונה מחמירה בצוותא חדא למטרת טרור [...] (3 עבירות); חבלה בכוונה מחמירה למטרת

טרור [...] חבלה במזיד לרכב בצוותא חדא ממניע גזענות [...] (ריבוי עבירות); וכן היזק בזדון בצוותא חדא ממניע גזענות [...] (ריבוי עבירות).”

13. גם השופט ע' גרוסקופף קבע, כי בהיעדר מקום במעון נעול רלוונטי יועבר קטין בן 17 בעת הרלוונטית לאישומים לחלופה של מעצר באיזוק אלקטרוני, וזאת על אף שהואשם בעבירות של קשירת קשר למעשה טרור של ביצוע רצח בנסיבות מחמירות (ריבוי עבירות), הכנה למעשה טרור של רצח בנסיבות מחמירות בצוותא חדא, פעולה או עסקה בנשק למטרות טרור. בהחלטתו ציין כי:

”מצוות המחוקק היא כי כאשר מדובר בקטין, אין להורות על מעצר אם ניתן להגשים את מטרותו בדרך שתוביל לפגיעה פחותה בחירותו. זאת ועוד, כאשר בית המשפט מחליט להורות על מעצרו של קטין, יש להביא בחשבון את גילו של הקטין ואת השפעת המעצר על שלומו הגופני והנפשי, ועל התפתחותו (סעיף 10א לחוק הנוער). כלל זה מבטא את הרגישות הרבה שיש לנקוט בה כאשר מדובר בקטינים, בשל ההנחה כי השפעות המעצר על הקטין עלולות להיות קשות [...] במיוחד על רקע הימצאותו בכלא ביטחוני [...] במקרים מעין אלו דווקא השארתו של צעיר כעורר במעצר עשויה להוביל לתוצאה הפוכה – ולהעצים את המסוכנות בעתיד. זאת, שכן ”הַאָדָם אֵינוֹ אֶלָּא תְּבִנִית-נוֹף מוֹלְדָתוֹ”, ובשלב זה, בו העורר הקטין מעצב את אופיו, תפיסתו ודמותו, עלול לעשות זאת בהתבסס על הנורמות הרווחות באגף העצורים והאסירים הביטחוניים (ראו והשוו: בש”פ 1363/93 י. צ. (קטין) נ’ מדינת ישראל, מז(2) 71, 77 (1993); בש”פ 3313/19 מדינת ישראל נ’ פלוני, פסקה 14 (19.5.2019); בש”פ 4374/24 פלוני נ’ מדינת ישראל, פסקאות 17-19 (9.6.2024). ראו גם: רינת קיטאי סנג’רו המעצר: שלילת החירות טרם הכרעת הדין 240-241 (התשע”א)).”

14. הנה כי כן, החלטת בית המשפט המחוזי, בהיותה כה גורפת וכוללנית, ביחס לקטין כה צעיר בעת הרלוונטית והיום, הניצב בפני מעצר במתקן ביטחוני, חורגת מפסיקת בית משפט זה בדבר עיקרון אי-הכליאה והיות המעצר של קטין מוצא אחרון, כלשון החוק; והדברים מקבלים אך משנה תוקף כאשר מדובר בקטינים הנאשמים בעבירות ביטחון, נוכח תנאי מעצרו ומאסרו והחשש כי יתעצבו ”אופיו, תפיסתו ודמותו [...] בהתבסס על הנורמות הרווחות באגף העצורים והאסירים הביטחוניים”.

15. סוף דבר הוא שהחלטת בית המשפט המחוזי מבוטלת והחלטת בית משפט השלום חוזרת לעמוד. החלטתי תועבר לאלתר למזכירות בית משפט השלום בחיפה וזה ידאג לביצוע דבר החלטתו בהקדם האפשרי.

ניתנה היום, י"ג אדר תשפ"ו (02 מרץ 2026).

חאלד כבוב
שופט